

סדנאות למידה פעילה

בהנחיית סטודנטים מצטיינים¹

Vicki Roth², University of Rochester, NY

סטודנטים בקורסי בסיס לומדים באופן לא מעמיק בשיטות, שהביאו עימם מבית הספר התיכון, ומתקשים לקשר בין החומר הנלמד בהרצאה לבין שיעורי הבית, המעבדות והנלמד בקורסים אחרים.

מאמר זה מתאר סדנאות לקידום הלמידה שפותחו באוניברסיטת רוצ'סטר בניו יורק בפורמט של למידה קבוצתית, שבה שותפים המרצים, סטודנטים מצטיינים והמרכז ללמידה. ההשתתפות בסדנאות שיפרה את הישגי הסטודנטים וכן את היחס ואת המוטיבציה שלהם ללמידה.

אחד הקשיים בלמידה הוא שילוב המידע המתקבל ממקורות שונים: פעמים רבות לא קיים קשר בין הלמידה בכיתה ללמידה העצמית בבית, בספרייה או במעבדה. הסטודנטים מתקשים בראיית התמונה הכללית, בהעברה וביישום של המידע; הם אינם רואים איך חומר מקורס אחד רלוונטי להבנת קורס אחר. קשיים אלה מביאים לכך שהסטודנטים לומדים פחות, משקיעים פחות, ציוניהם טובים פחות והדבר מוביל לנשירה.

מהי תגובת המוסדות האקדמיים בנושא זה? יש מוסדות המנסים לעזור לסטודנטים שנכשלו במתן טיפול שטחי ומועט על-ידי הוראה מתקנת (Remedial tutoring). כדי להתגבר על הקשיים עוד לפני שהתלמידים נכשלים, אוניברסיטת רוצ'סטר מקיימת סדנאות המבוססות על שותפות בין המרצה והסטודנט. הסדנאות הללו מתקיימות בקורסים מרובי תרגילים הנחשבים לקשים.

מאפייני הסדנאות

- כל סדנה מותאמת לקורס מסוים.
- כל הסטודנטים בקורס משתתפים בסדנאות בקבוצות של 6-12 סטודנטים.

1. Faculty-student partnerships: Developing engaged learning that works.

סיכום הרצאה וסדנה שניתנו בידי גב' ויקי רות' במסגרת הכנס הבין-לאומי הראשון ב"יחומות חדשות לקידום הלמידה בהשכלה הגבוהה" שנערך במכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה, במאי 2005.

2. גב' ויקי רות', ראש השירות לסיוע בלמידה באוניברסיטת רוצ'סטר, ניו יורק. vrth@Admin.Rochester.edu

ויקי רות'

22

המדריכים-המנחים

ייחודה של התכנית הוא הפעלתה בידי סטודנטים מצטיינים הקרובים ללומדים בשלב הלימודים שבו הם נמצאים ובגילם. מצפים מהם למומחיות בתחום, אך הם אינם מרצים ואף לא מתרגלים, אלא מאמנים-מנחים השואלים את השאלות הנכונות. מנחה הסדנה הוא המפתח להצלחתה.

הקריטריונים לבחירת המדריכים-מנחים הם אלה:

- מצטיינים בלימודים באותו קורס מהשנה החולפת.
- בעלי יכולת תקשורת טובה.

הם מוזמנים להשתתף בסדנת מיון, שבה נבדקת יכולתם לתקשר עם המשתתפים תוך ביצוע מטלה משותפת. נושאים נוספים שנבדקים: ההתייחסות שלהם לשפת הגוף, צורת ההתבטאות, התעניינותם בדברי האחר וכדומה.

המדריכים-מנחים שנבחרו, עוברים הכשרה במהלך הסמסטר בידי מרצה הקורס ומומחה ממרכז הלמידה. במהלך ההכשרה הם לומדים את הנושאים האלה:

פדגוגיה, דינמיקה קבוצתית ופיתוח צוות, סגנונות למידה, מוטיבציה, כיצד לשאול שאלות, למידה אלגוריתמית מול קונספטואלית, השפעת השונות התרבותית, אתיקה של מנהיג, כיצד לחזק סטודנטים, כיצד מנהלים דיון קבוצתי וכיצד הופכים קבוצה לצוות. כמו כן הם מעמיקים יחד עם המרצה בחומר שעליהם להנחות.

- הסדנה מופעלת בפגישה חד-שבועית שנמשכת שעתיים.
- הסדנה דורשת עבודה קשה ומאגרת.
- לכל קבוצה יש מדריך (leader) משלה שהוא סטודנט בוגר מצטיין של הקורס.

הסדנה איננה מהווה תוספת לקורס כי אם לב לבו. במהלכה משוחחים הסטודנטים ביניהם, דנים בתפיסות מוטעות, מתרגלים וחולקים מידע. ההנחיה בסדנה נעשית על-ידי שאלת והצגת דוגמאות. המדריך מתחיל בדוגמה מוחשית או בהצגת משחק מתוך מאגר דוגמאות ומשחקים המוכן מראש. לאחר הדגמה פשוטה נשאלות שאלות (על העיקרון הפיזיקלי, למשל).

במהלך הסדנה מושם דגש בתהליך של פתרון בעיות. הסטודנטים מופעלים בכל מהלך הסדנה ומקיימים אינטראקציות עם המדריך. לפעמים הם נחלקים לתת-קבוצות הדנות בגישה לפתרון. הם עובדים על מושגים מוטעים ומתעמתים עם בעיות.

בסדנאות אין מבחנים, והדיווח היחיד הנדרש הוא דיווח על נוכחות, אך כל הנלמד בסדנה נדרש בבחינה הסופית של הקורס.

איור: מיכל בוננו

23

התוצאה

נמצא כי הסדנאות תורמות רבות לשיפור הלמידה: יש עדות לשיפור בציוני הסטודנטים, לשיפור במוטיבציה שלהם ללמוד ולירידה בנשירה מהקורסים המלווים בסדנאות. נמצא גם שההתנסות הזו גרמה לסטודנטים המדריכים להמשיך באקדמיה ולעסוק בהוראה

- המדריכים להמשיך באקדמיה ולעסוק בהוראה

כחלק מהכשרתם המנחים יושבים בסדנאות של עמיתיהם, מבקרים, מעירים ועושים מעין בקרת איכות.

הסטודנטים המדריכים משקיעים בסדנה 6-8 שעות בשבוע, לרבות שעות הכנה. עליהם לרשום כל מה שקורה בכיתה. בתום כל שיעור הסטודנטים בסדנה מתבקשים להקדיש זמן קצר ולרשום באופן אנונימי על נייר מה היה טוב בשיעור ומה הם לא הבינו. בסוף הקורס ממלאים הסטודנטים דפי משוב על המנחים.

הפיצוי למנחים הוא לפעמים כספי, אך בדרך כלל הוא ניתן כקרדיט אקדמי על בסיס הציון בקורס ההנחיה. נוסף על כך, הם זוכים לעדיפות במוענות הטובים. פעילות זו נרשמת בקורות החיים שלהם ונחשבת יוקרתית ומכובדת מאוד. יש סטודנטים שעושים זאת במשך שנים אחדות.